

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на професионално направление 3.8, „Икономика”, научна специалност „Икономика и управление /недвижима собственост /”

Изготвил становището: проф. д-р Константин Савов Калинков, професионално направление 3.8 „Икономика”, научна специалност „Икономика и управление”, преподавател в Икономически университет-Варна, катедра „Икономика и управление на строителството”-специалности „Строителен бизнес и предприемачество” и „Недвижима собственост и инвестиции”-научни направления: териториално устройство, местно самоуправление, регионално развитие, градско и устойчиво развитие

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по докторска програма „Икономика” в Университета за национално и световно стопанство (УНСС) – София.

Основание за изготвяне на становището: участие в състава на Научно жури със заповед № 2755 / 05. 11. 2020 г. на Ректора на УНСС .

Кандидати по конкурса: задочен докторант Весела Петрова Илиева - единствен кандидат по конкурса.

Автор на дисертационния труд: Весела Петрова ИЛИЕВА – задочен докторант в катедра „Недвижима собственост” при УНСС.

Тема на дисертационния труд: „ **ОЦЕНКА НА ПРОЕКТИ ЗА УСТОЙЧИВИ ИНВЕСТИЦИИ В ОБЩИНСКИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ОБЕКТИ**”

Научен ръководител: професор Йорданка Йовкова-доктор по икономика от катедра ”Недвижима собственост” при УНСС.

Нормативна уредба: Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България ЗРАСРБ /обн.,ДВ, бр. 38 от 21.05.2010г., с изм и доп., последно изм. и доп. в ДВ.бр.,68 от 02.08.2013г., в сила от 02.08.2013г./, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ-ППЗРАСРБ / обн., ДВ,бр.75 от 24.09.2010 г. с посл. изм. в ДВ. бр.62 от 12.07.2013г./ и Правилника за учебната дейност в Университета за национално и световно стопанство – част трета „Доктор” .

1. Общо представяне и форма на дисертационния труд

За изготвяне на настоящото становище са използвани основно материалите предоставени по процедурата включващи: дисертационен труд, автореферат, справка с основните приноси по докторантския труд, копия от публикациите на докторантката по темата на дисертацията, декларация за оригиналност, както и творческа автобиография.

Дисертационният труд е в **обем от 253 страници**. Структуриран е в увод, три глави със съответните параграфи и заключение. Той съдържа 9 приложения. В текста са поместени 28 таблици, 2 фигури, 23 графики и 17 схеми. Авторката е използвала 173 източника, от които 79 на български език, 44 на английски и останалите са интернет сайтове. Специализираните източници са използвани коректно и добросъвестно.

Актуалността на темата е пряко свързана с новата Оперативна програма “Развитие на регионите“ за периода 2021-2027 г., която залага на инфраструктурата, градската мобилност и енергийната ефективност.

Методологията на научното изследване включва: методите на индукция и дедукция, анализ и синтез, критичен анализ, системен подход, логически и исторически подход, сравнителен метод, индексен метод и др.

Авторефератът отразява адекватно основните моменти от съдържанието и постигнатите резултати, описани подробно в дисертационния труд, научните приноси и публикациите по темата. Авторката е осигурила публичност на резултатите от изследователската работа по темата на дисертацията, чрез публикуване на две статии, отпечатани в сборници от конференции. Проблемите, на които са посветени публикациите, кореспондират с контекста на изследваната тема.

2. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Във въведението на дисертацията е представена цялостната концептуална рамка на изследването. Докторантката аргументирано мотивира научното изследване. Обектът и предметът на дисертационния труд са коректно формулирани. Относно **обекта на изследването** трябва да се отбележи, че правилно е потърсена връзката и зависимостта при неговото определяне в рамката на целия инвестиционен процес в строителството, и по-точно устойчивите инвестиции в общинските инфраструктурни обекти.

Научната цел на авторката на дисертационния труд достатъчно обхвата представя намеренията и във връзка с предприетите действия в теоретичен и методичен план. Целта логично се допълва от дефинирания основен проблем. Формулираните задачи достатъчно задълбочено представят изследването на авторката.

Възприетите ограничителни условия показват, че докторантката притежава способността самостоятелно да формулира параметри на изследване и да ги реализира. /Виж стр. 8 от Автореферата, т.7 Ограничителни условия на изследването/.

Изследователската теза е дефинирана коректно. Относно структурата и съдържанието на дисертационния труд, докторантката е избрала да докаже следната теза, а именно:” *прилагането на система от показатели за оценка на състоянието на проектите за инвестиране в инфраструктурни обекти с критериите за устойчивост допринася за избор и включване в плановете за развитие на общините на проекти за устойчиви инвестиции*”/ Виж стр.10 от Дисертационния труд /. Обемът на изследването е в рамките на нормалното за подобни изследвания. Изложението на дисертационния труд е на необходимото научно ниво и е логично подредено с оглед изпълнението на поставените изследователски задачи, водещо до постигане на основната цел.

В **първата част** от дисертационния труд авторката изяснява теоретичните въпроси на устойчивото инвестиране. Отражена е **концепцията за устойчиво развитие** и нейната приложимост в четирите ѝ основни аспекта - икономически, екологичен, социален и институционален. Докторантката коректно е разгледала и отразила

мнението и становището на редица автори по проблема на устойчивото развитие./ стр.12/

В параграф втори на част първа от дисертационния труд е открояна ролята на общините в процесите на устойчивото развитие като междинни звена на Оперативна програма „Региони в растеж” и бенефициенти на средствата по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”./ ср.49/.

В част втора на изследването са разгледани методическите аспекти на оценката на проекти за общински инфраструктурни инвестиции. За целта в параграф първи е обоснована необходимостта от внедряването на интегриран подход в оценяването на общинските инвестиционни проекти и определянето на тяхната ефективност. Във втория параграф на изследването е извършен теоретичен преглед на съществуващите системи от показатели за устойчиво развитие. Изследването е допълнено с ключови индикатори за оценка на изпълнението на важни стратегически документи.

В заключителната част на глава втора е дефинирана **авторова** система от показатели за оценка на съответствието на общинските инфраструктурни проекти с критериите за устойчивост. За съставянето на системата са използвани - интердисциплинарният подход и набор от индикатори, които осигуряват информация, съответстваща на различните измерения на устойчивото развитие.

Трета глава от дисертационния труд е свързана и отразява приложението на системата от показатели за оценка на общински проекти за устойчиви инвестиции на примера на проект „Реконструкция, ремонт, обновяване, внедряване на мерки за енергийна ефективност в Културен дом на Лукойл Нефтохим” на община Бургас.

Необходимо е да се отбележи ,че глава трета от изследването е най-характерна в структурата на дисертационния труд, защото в нея е апробирана авторовата система от показатели за оценка на общински проекти за устойчиви инвестиции. За целта е направена финансово-икономическа оценка, като икономическият анализ на проекта включва оценката на паричните потоци на базата приходи и разходи. Социалната характеристика отразява социално-икономическия анализ на проекта, като са посочени заинтересованите групи, които получават ползи и търпят разходи. Целият анализ на проекта включва и екологична оценка свързана с определяне на екологичната ефективност и влиянието върху околната среда, която е в резултат от материализирането на инвестицията.

3. Оценка на публикациите на докторанта

Публикационната дейност на докторантката включва две самостоятелни статии, от които едната е публикувана в сп. "Икономически и социални алтернативи". Обемът на научната продукция по дисертацията показва, че научните постижения на докторантката са получили научна трибуна и са намерили професионално разбиране и отзвук в научните среди, с което са спазени изискванията на Правилника за учебната дейност в УНСС София - част трета „Доктор”.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Справката за дефинираните приноси напълно коректно отразява постиженията на докторантката. Приносите условно могат да бъдат разграничени на две групи, от гледна точка на техния характер - с теоретичен характер и методично приложен характер. Едната и другата група приноси имат особена тежест в дисертационния труд и публикациите свързани с него. Изпълнени са условията залегнали в Правилника за учебната дейност в УНСС София - част трета „Доктор”, доколкото дисертацията съдържа оригинални научно-приложни приноси, а докторантката притежава задълбочени теоретични знания и способност за самостоятелни научни изследвания. Изследването е оригинално и е собствено дело на авторката. Този факт е свързан с разработената от авторката система от показатели за оценка на общински инфраструктурни проекти. Научните приноси в дисертационното изследване са важни за определяне на икономическата и социалната ефективност при оценяване на общинските инвестиционни проекти.

5. Бележки, препоръки и въпроси към докторанта

Препоръката ми е по-съществени части от дисертационния труд да намерят научна трибуна за разглеждане и обсъждане в списания в чужбина. Това обстоятелство ще позволи тези публикации да достигнат до по-широк кръг от специалисти в тази област. Те биха предизвикали научна дискусия, доразвиване на идеите в бъдеще и реална възможност и предпоставка за публикуване и цитиране в реномирани чужди издания.

Въпрос за уточняване в рамките на публичната защита може да се зададе в следната насока, а именно:

1. *Коя е по-важната опция при реализиране на проекти за устойчиви инвестиции в общински инфраструктурни обекти - санирането или енергийната ефективност?*
2. *Апробираната система от показатели може ли да се приложи ефективно, освен за социални инфраструктурни обекти, но и за общински обекти на техническата инфраструктура.*

6. Обобщена оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд представлява изследване на един особено актуален въпрос свързан с оценката на проекти за устойчиви инвестиции в общински инфраструктурни обекти.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, както и на изискванията на Правилника за учебната дейност в УНСС София - част трета „Доктор”.

7. Заключение

На основата на гореизложеното с убеденост предлагам на уважаваните от мен членове на Научното жури да гласуват „ЗА” и вземат **ПОЛОЖИТЕЛНО** решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Икономика и управление /Недвижима собственост/” на докторантката **Весела Петрова Илиева**.

м. ноември 2020
гр. Варна

Изготвил становището:.....
/ проф. д-р Константин Калинков /